

REZUMAT

Cuvinte cheie: *agricultură, fonduri europene, investiții, strategii*

Teza de doctorat intitulată **”Studii privind posibilitățile de dezvoltare a fermelor agricole din Regiunea Nord-Est, prin atragerea fondurilor europene”** este structurată pe două părți:

1. **Studiu bibliografic, analiza condițiilor naturale și sociale ale zonei cercetate, materialul și metodologia de cercetare;**
2. **Rezultatele obținute și interpretarea acestora.**

Partea I cuprinde capitolele I, II și III, iar Partea a II-a, capitolele IV, V, VI și VII.

Teza de doctorat se încheie cu **Concluzii și recomandări**, care fac obiectul capitolului VIII.

Capitolul I intitulat **”Studii și cercetări cu privire la posibilitățile de dezvoltare a fermelor agricole prin atragere de fonduri europene”** abordează două mari probleme:

- ✓ Cercetări cu privire la posibilitățile de dezvoltare a fermelor agricole prin atragerea de fonduri europene;
- ✓ Fondurile europene în agricultură.

Se fac referiri asupra decalajelor existente între agricultura României și a țărilor dezvoltate din cadrul Uniunii Europene.

De asemenea, sunt prezentate măsurile care se impun pentru dezvoltarea și eficientizarea fermelor agricole românești, insistându-se asupra instrumentelor și metodelor ce urmează a se utiliza, între care managementul și marketingul trebuie să ocupe locul principal.

Astfel, este necesară crearea unor structuri manageriale adecvate și conforme cu aceste noi direcții pentru a răspunde cerințelor și exigențelor impuse de Politica Agricolă Comună.

Procesul de reformă prezintă elemente comune în toate țările Europei Centrale și de Est. Stabilizarea macroeconomică și apropierea fundamentată de programarea financiară constituie o bază comună pentru programele elaborate de F.M.I.

Succesul unei ferme agricole constă, în primul rând, în abilitatea conducerii acesteia, în capacitatea de a preveni implicarea fermei în lanțul de efecte negative ce se răsfrâng asupra ei și de a asigura totodată o linie strategică de evoluție viitoare.

Analiza situației existente în agricultura românească în ceea ce privește prezentarea tipurilor dominante de întreprinderi reprezintă o modalitate prin care se poate ajunge la o concluzie asupra stării de fapt existente și prin care se poate prevedea viitorul acestui sector.

Funcționarea unităților agricole și zootehnice necesită existența unui volum important de resurse financiare, care sunt utilizate pentru investiții noi sau suplimentare, pentru desfășurarea proceselor de producție și obținerea de produse, pentru nevoi sociale și culturale și alte activități.

Sursele de finanțare pot fi interne și externe. **Sursele interne de finanțare** sunt reprezentate de *contribuțiile proprietarilor sau membrilor asociați și de resursele excedentare generate de activitatea firmei (autofinanțare), iar creditul și finanțarea nerambursabilă*, constituie surse externe de finanțare.

Sunt prezentate în detaliu etapele ce trebuie urmate în cazul optării pentru finanțarea nerambursabilă.

De asemenea, se insistă asupra managementului proiectelor de investiții.

Partea a doua a capitolului I se referă la fondurile europene accesate pentru agricultură, cu detalierea fondurilor structurale de pre-aderare prin Programul SAPARD și a fondurilor structurale din perioada de post-aderare prin FEADR.

Capitolul al doilea are ca obiect **”Cadrul natural și condițiile sociale ale Regiunii Nord-Est”**.

Prima parte a capitolului II este destinată analizei condițiilor naturale ale Regiunii Nord-Est, cu referire asupra următoarelor aspecte:

- ✓ **amplasarea administrativă a Regiunii N-E;**
- ✓ **zona de șes** - caracterizată prin sate de tip adunat, cu funcțiuni economice având zone agricole cultivate cu cereale și zone pomiviticele;
- ✓ **zone agricole de dealuri și coline** - caracterizate prin sate răsfricate, de-o parte și de alta a drumurilor, cu grădini și livezi, podgorii printre grupurile de case;
- ✓ **zona montană** - caracterizată prin sate de tip risipit în munți, cu gospodarii izolate sau grupuri mici de case dintre care multe nu sunt racordate la utilitățile publice (*gaze naturale, apă potabilă, energie electrică, telefonie fixă ș.a.*);
- ✓ **relieful** existent în Regiunea de Dezvoltare Nord-Est are un impact dominant și asupra specificului climatic întâlnit în cele șase județe componente ale regiunii;
- ✓ **clima**, care joacă un rol esențial în agricultură, deoarece în funcție de perioada de vegetație a plantelor se stabilește amplasarea, soiul sau hibridul adecvat;
- ✓ **temperatura aerului și suma precipitațiilor atmosferice;**

- ✓ **situația calamităților naturale;**
- ✓ **rețeaua hidrografică;**
- ✓ **tipurile de sol:** - în zona carpatică: *andosoluri, soluri brune acide și andosoluri, spodosoluri, soluri brune*; în zona subcarpatică: *solurile argiloiluviale, solurile cenușii și cernoziomice*;
- ✓ **învelișul de soluri, care cuprinde:**
 - zona solurilor argilo – iluviale;
 - zona molisolurilor;
 - soluri cenușii;
 - rendzinele și pseudorendzinele;
 - soluri intrazonale – soluri aluviale, lăcoviști, soluri gleice, soluri halomorfe;
 - erodisoluri.
- ✓ **resursele exploatabile ale subsolului.**

În ultima parte a capitolului II se prezintă câteva caracteristici sociale și anume:

- ✓ populația, numărul municipiilor, orașelor, comunelor și satelor existente în Regiunea Nord-Est, pe județe;
- ✓ populația ocupată în industrie, servicii și agricultură;
- ✓ structura populației, pe sexe și medii de reședință;
- ✓ șomajul;
- ✓ economia regională;
- ✓ analiza SWOT a Regiunii Nord-EST.

Capitolul III se referă la **”Materialul și metodologia de cercetare”** și este structurat pe trei părți.

În prima parte se prezintă sintetic aspectele principale legate de informația de marketing și sursele de obținere a informațiilor. Cele mai semnificative elemente au avut în vedere: *documentarea științifică, documentarea bibliografică și documentarea directă.*

În partea a doua **”Cercetări de marketing: conținut și tipologie”** sunt evidențiate în detaliu scopul și obiectivele cercetărilor.

Scopul cercetărilor a vizat analiza diagnostic a rezultatelor obținute de fermele agricole și impactul fondurilor europene în contextul integrării în Uniunea Europeană. Se constată faptul că, după aderarea României la Uniunea Europeană, posibilitățile de dezvoltare a fermelor agricole au sporit, ca urmare a avantajului de a accesa fonduri europene, cu o pondere destul de mare a nerambursării acestora.

În acest context, cercetările au plecat de la analiza economico-financiară a situației agriculturii din Regiunea de Dezvoltare Nord-Est, în funcție de care să se procedeze la adoptarea unor măsuri care să conducă, **în primul rând**, la creșterea producției agricole și, **în al doilea rând**, la eficientizarea acesteia prin atragerea fondurilor europene.

Ultima parte a capitolului III cuprinde **”Materialul și metoda de cercetare”**.

Aria de cercetare prin tematica abordată este destul de largă și de strictă actualitate, dacă avem în vedere faptul că în cadrul tezei de doctorat se urmărește impactul fondurilor europene din perioada de preaderare și postaderare asupra dezvoltării fermelor agricole din Regiunea Nord-Est a României și implementarea unor strategii de dezvoltare a fermelor agricole prin atragerea de fonduri europene prin programele SAPARD și FEADR.

Ca punct de referință, s-a avut în vedere analiza condițiilor naturale și social-economice, cât și nivelul de dezvoltare a agriculturii din Regiunea Nord-Est, din perioada 2002-2010.

Metodologia de cercetare s-a bazat pe investigarea informațiilor din documentele oficiale, dar și din analiza tehnico – economică, analiza SWOT și studii de caz.

Rezultatele obținute prin cercetările întreprinse pot constitui modele pentru fermieri pentru a-și dezvolta activitatea agricolă și a-și perfecționa tehnologiile folosite, atât în producția vegetală, cât și în creșterea animalelor.

Metodologia de cercetare a urmat mai multe etape și anume:

- ✓ *studiul bibliografiei din literatura de specialitate internă și internațională;*
- ✓ *culegerea informațiilor concrete din cadrul arealului cercetat;*
- ✓ *ordonarea, prelucrarea și prezentarea rezultatelor într-o formă sintetică (tabele, figuri, scheme);*
- ✓ *analiza și interpretarea rezultatelor;*
- ✓ *formularea concluziilor și recomandărilor.*

Dintre metodele de cercetare utilizate menționăm următoarele:

- ✓ *monografia;*
- ✓ *analiza și interpretarea datelor statistice;*
- ✓ *analiza economică;*
- ✓ *analiza diagnostic;*
- ✓ *ancheta socio-economică;*
- ✓ *studii de caz (S.C. COZA-RUX S.R.L. Suceava; S.C. AICBAC S.A. Bacău și S.C. REMINA S.R.L. Podu-Iloaiei).*

Partea a II-a este intitulată **”Rezultate obținute și interpretarea acestora”** și cuprinde capitolele IV-VII.

În capitolul IV se prezintă ”Analiza nivelului de dezvoltare a agriculturii Regiunii Nord-Est, în perioada 2002-2010”.

Capitolul IV este structurat pe două părți: *analiza producției vegetale și analiza producției zootehnice.*

În cadrul analizei producției vegetale s-au avut în vedere următoarele elemente:

- ✓ *dotarea cu tractoare și principalele mașini agricole, pe județe (tractoare fizice, pluguri, semănători, combine autopropulsate);*
- ✓ *structura terenului agricol pe categorii de folosință și județe (arabil, pășuni naturale, fânețe naturale, vii și pepiniere viticole, livezi și pepiniere pomicole);*
- ✓ *evoluția suprafeței cultivate, producția totală și producția medie la hectar, pe principalele culturi și județe (grâu și secară, cartofi, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui și legume-total).*

În cadrul analizei producției zootehnice s-au prezentat următoarele elemente:

- ✓ *evoluția efectivului de animale, pe specii și județe (bovine, porcine, ovine și caprine);*
- ✓ *evoluția producției totale de origine animală pe categorii și județe (carne, lapte, ouă și miere);*
- ✓ *structura producției agricole, pe ramuri și județe (vegetală, animală și servicii agricole).*

Capitolul V are ca obiect ”Impactul fondurilor europene în perioada de preaderare și postaderare în Regiunea Nord-Est”.

În cadrul acestui capitol s-a analizat impactul Programului SAPARD în Regiunea Nord-Est: *numărul proiectelor conforme (cantitativ și valoric); măsura 3.1 – Investiții în exploatații agricole, pe județe și tipuri de ferme (cantitativ și valoric); măsura 3.4 – Investiții pentru apicultură, piscicultură, ferme de melci și alte obiective, pe județe.*

Partea a II-a a capitolului V se referă la analiza impactului Programului FEADR în Regiunea Nord-Est.

S-au avut în vedere accesarea unor măsuri importante ale acestui program, cum ar fi:

- **Măsura 112 - ”Instalarea tinerilor fermieri”;**
- **Măsura 121 - „Modernizarea exploatațiilor agricole”.**

Una dintre fermele analizate este cea a tânărului fermier Moraru Andrei Mihăiță, care deține o ferma vegetală pe care a preluat-o la începutul anului 2010 și o altă fermă agricolă este SC MORANDI COM S.R.L. Stefan cel Mare, care a mai beneficiat și de o finanțare nerambursabilă prin Programul SAPARD.

În **capitolul VI** se analizează impactul fondurilor europene asupra unor ferme agricole din Regiunea Nord-Est.

Studiile de caz s-au referit la analiza unei ferme de legume nou înființată în comuna Probota, satul Perieni, județul Iași și S.C. MORANDI COM. S.R.L., care dispune de trei ferme pentru creșterea păsărilor (**pui de carne și găini ouătoare**) în comunele Lipovăț și Ștefan cel Mare, din județul Vaslui.

Sunt analizați principalii indicator economici și efectul investițiilor asupra rentabilității veniturilor, resurselor consumate și economice.

În **capitolul VII** se prezintă **strategiile de dezvoltare a fermelor agricole din Regiunea Nord-Est prin atragerea de fonduri europene FEADR.**

La început se fac referiri asupra mecanismului de accesare a fondurilor europene prin Programul FEADR, după care se analizează strategiile de dezvoltare a fermelor agricole din Regiunea Nord-Est pe baza unor proiecte care vizează fermele vegetale și fermele zootehnice.

Ultimul capitol se referă la **”Concluzii și recomandări”** care cuprinde o sinteză a rezultatelor cercetărilor, cât și unele recomandări, cu aplicabilitate în cadrul fermelor agricole din Regiunea de Dezvoltare Nord-Est și din alte Regiuni de Dezvoltare ale României.

Teza de doctorat se încheie cu **bibliografia**, care cuprinde o listă de lucrări din țară și din alte țări.